

Pähni looduskaitseala valitseja:

Võrumaa Keskkonnateenistus
Karja 17a, 65608 Võru
Tel 786 8360, kkt@mv.verro.ee

Pähni looduskaitseala kaitse korraldaja:

Riiklik Looduskaitsekeskus
Põlva-Valga-Võru regioon
Kolga tee 28, 67405 Otepää
Tel 766 9290, polva-valga-voru@lk.ee
www.lk.ee

Pähni metsaõpperadade haldaja:

RMK Loodushoiu osakond
Haanja- Karula puhkeala
Pähni küla, 66166, Võrumaa.
Tel 787 7127
Pahni.looduskeskus@rmk.ee

NB: Kui näed looduse või
külastusobjektide kahjustamist, teavita
sellest keskkonna-
inspeksiooni tel 1313

Trükise koostaja:

Margit Turb
Toimetajad: Helika Mäekivi,
Tarmo Denks, Maris Kivistik,
Merike Tsimmer

Fotod: Mati Kose, Tarmo Denks,
Margit Turb, Maris Kivistik

Joonistused: Kertu Tuberg

Kaart: Tarmo Evestus

©Riiklik Looduskaitsekeskus 2008

Trükise väljaandmist toetas:
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Roheline trükis
Trükitud FSC sertifikaadiga paberile
looduslike õlide ja väikude baasil
valmistatud värvidega ©Ecoprint

Metsaõpperada ilmestavad
arvukad vaatepunktid.

VÕIMALUSED KAITSEALA KÜLASTAMISEKS

Pähni külas asub Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) Pähni looduskeskus, mis on välja kujunenud Vello-Taivo Denksi eestvõttel rajatud Krabi koolimetskonna ja loodusõppe laagrite baasist. Pähni looduskeskuse kompleksi kuulub metsamuuseum, loodusmaja, looduskeskuse hoone ning kolm õpperada. Keskuse eesmärk on anda teadmisi metsast nii koolilastele kui ka täiskasvanutele. Lisainfot looduskeskuse kohta saab RMK Pähni looduskeskuse teabepunktist, tel 530 02181, 501 9564.

Pähni metsaõpperaja algus- ja lõpp-punkt asub RMK Pähni looduskeskuse juures Pähni külas. Raja põhiring on 2,8 km ja kogupikkus koos kõrvalepõigete 3,3 km. Rajal on 28 vaatepunkti, mis tutvustavad erinevaid metsatüüpe, puuliike, pärandkultuuriobjekte ja loomade tegevusjälgi. Õpperajale lisavad põnevust infotahvlitel esitatud küsimused. Rajapunktide kirjeldused on koostanud ja raja välja ehitanud Vello-Taivo Denks RMK Roosa metskonna abiga.

Pähni loodusõpperaja algus ja lõpp on Pähni looduskeskuse juures. Ca 1 km pikkuse raja äärde jäävad Pähni metsamuuseum, paisjärv, dendraarium ja Pähni metsaonn koos lõkkekohaga – ühtekokku on rajal 12 vaatepunkti. Raja autor ja teostaja on Vello-Taivo Denks.

Metsaõpperajale juhatab
kena puidust värav.

Kauni paisjärve ääres on külastajate
käsituses metsaonn ja telkimisplats.

Tõrvandu metsaõpperada algab Pähni looduskeskusest 150 m läänes asuval teeristil. Raja pikkus on 3 km ja selle kõik 25 vaatepunkti asuvad autoga läbitava metsatee servas. Külastajad saavad tähistatud ja kirjeldatud näidiseladel ülevaate siinsetest metsadest, okaspuumetsade uuendamisest ja hooldamisest. Õpperada on mõeldud eelkõige metsaomanikele, aga ka kõigile teistele metsast huvitatuile. Õpperada lõpeb Suurõ-Savikingu puhkekohaga. Raja idee autor Tõnu Vaask, teostaja Vello-Taivo Denks.

Õpperajal võib
mitmes kohas
näha metssigade
poolt üles tuhnitud
metsaaluseid.

KAITSEALAL LIIKUDES PEA MEELES, ET

- sihtkaitsevööndis ei ole lubatud viibida 1. veebruarist kuni 30. maini;
- prügi võta kaasa;
- telkida ja lõket teha võib Pähni metsaonni juures;
- mootorsõidukiga liikle teedel ja peatu parklas;
- lemmikloomaga võid looduses liikuda vaid teda rihmas pidades.

Langetatud ja üle-
ujutatud kaldaalad
Pähni jõe ääres
näitavad, et siin
tegutsevad
koprad.

 **Riiklik
Looduskaitsekeskus**

PÄHNI looduskaitseala

PÄHNI LOODUSKAITSEALA

Pähni looduskaitseala asub Võrumaa edelaosas Varstu ja Rõuge valla territooriumil. 277,8 ha suurune kaitseala on loodud vanade metsade ning nende elustiku kaitseks. Maastikuliselt paikneb ala Võru–Hargla nõos, olles pinnavormilt enamasti tasane, laugete külmude ja lohkudega. Looduskaitseala loomise mõtte autoriks oli tuntud metsamees ja looduskaitseja Vello-Taivo Denks ning Eesti Looduskaitse Seltsi Varstu osakond.

Pähni nimetus on tulnud põlise Pähni küla järgi, seejuures „pähn“ tähendab kohalikus murdes pärna. Kunagi laius Pähni küla palju ulatuslikumal jõeäärse alal. Arvatakse, et siinsele inimasustusele mõjus rängalt Liivi (1558–1584) ning Põhjasõda (1700–1721). Krahv L. A. Mellini Liivimaa atlasest (1798–1810) on Pähni piirkonnas märgitud juba laialdane metsaala.

METSAD

Kaitseala territooriumist on üle 90% kaetud metsaga. Metsakooslustest valdavad Pähni looduskaitsealal paluja laanemetsad. Männienamusega puistutes leidub rohkesti ka kuuske ja kaske, veidi vähem haaba. Palju on rabastunud ning rabametsi. Enamik siinseid metsi on üle 100 aasta vanad, kõige eakamad 160–170 aastat. Need on tõelised põlismetsad: sageli erivanuselised, rohkesti leidub eri lagunemisastmes lamapuid, seente viljakkehade, samblike ja sammaldega kaetud jalalkui vanud puid ja metsarisu. Enamik Pähni looduskaitseala metsi vastab Natura 2000 loodusdirektiivi järgi vana loodusmetsa elupaiga kriteeriumitele. Eriti vanade ja väärtuslike metsaosade kaitseks on loodud rangemate piirangutega Pähni sihtkaitsevöönd.

Pähni küla südames asub ilus sopilise kaldajoonega paisjärv.

Looduskaitseala suurimaks väärtuseks on üle 100 aasta vanused metsad.

PÄHNI JÕGI

Kaitseala läbib 14 km pikkune Pähni jõgi viib oma veed Peeli, Vaidava, Mustjõe ja Koiva jõe kaudu Liivi lahte. Pähni jõgi on jõeforelli ja võldase elupaigaks. Jõe ning selle lisaoja kallastel on kohati väikesi ajuti üleujutatavaid luhtasid, mida ei ole enam aastaid hooldatud. Siin-seal on näha märke kunagistest põldudest ja inimasustusest: põlisteed, taluasemed, põllupeenrad, kivihunnikud jne.

ELUSTIK

Kaitsealustest loomaliikidest on kaitseala elupaigaks metsisele, musträhnile, toitumas käib must-toonekurg. Jõe kallastel on rohkesti kopra, metsa all aga metssigade tegevusjälgi. Käpalistest on kaitsealal enam levinud

Looduskaitsealal asub metsiste mänguala.

rohekas käokeel, haruldasematest samaltaimedest võib aga vanade lehtpuude tüvedel näha kasvamas Eesti punasesse raamatusse arvatud liiki – sulgjat õhikut. Pähni looduskaitsealal ja selle lähimbruses asuvad mitmes tiigis ja teeäärses kraavis haruldase kahepaikse – harivesiliku – elupaigad.

Kaitsealal kasvavad valdavalt palu- ja laanemetsad.

LEGEND:

Maantee	Hoonestus
Kohalik maantee	Mets
Pinnasetee	Veekogu
Jõesed, ojad	Kaitseala
Tõrvandu metsandusliku õpperaja algus	Telkimisplats, metsaõnn
Metsaõpperada	RMK Pähni loodusmaja-teabepunkt
Loodusõpperada	

